

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

OUDE GRACHT 152 UTRECHT

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

VERSCHIJNT PERIODIEK - ABONNEMENTSPRIJS fl. 3.- PER JAAR

Bij publicatie van gegevens, welke de Persdienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld. - Postgiro No 304960 t.n.v. HUMANISTISCH VERBOND te UTRECHT - Telefoon K 3400-10163

JANUARI/FEBRUARI
1957

6e Jaargang, Nr. 1.

I N H O U D S O P G A V E.

I. HUMANISTISCH NIEUWS.

HUMANISTISCH VERBOND.

a. Top Kader Conferentie	blz. 3
b. Streekdagen	" 3
c. De cijfers spreken	" 3

HUMANITAS, VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP

HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

a. Resultaat prijsvraag	" 3
b. Bejaarden-sociëteit	" 4
c. Aanstelling maatschappelijk werkster	" 4
d. Subsidies	" 4

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

a. Congres	" 4
b. Paaswerkkamp	" 4

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING.

a. Ledenwerf-acties	" 4
b. Winter-weekend	" 4
c. Paaskampen	" 4

STUDENTENVERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

Geen nieuws.

HUMANISTISCH THUISFRONT.

a. Subsidie	" 5
b. Artikel van Mr. Lips in G 3.	" 5

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

a. Artikelen in "Vernieuwing"	" 5
b. Subsidie kerkebouw	" 5
c. Oprichting afdeling Halfweg-Zwanenburg	" 5

HUMANISTISCHE STICHTING MENS EN WERELD.

Conferentie op 16 maart a.s.	" 5

BUREAUX VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIKHEELEN

" 6

RADIOLEZINGEN IN JANUARI EN FEBRUARI.

blz. 6

HUMANISTISCHE LITERATUUR.

" 6

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST.

" 7

II. VAN ALLE KANTEN.

Reportages Het Haarlems Dagblad over de H.J.G.

" 8

Prof.Dr. J. de Graaf, Pater Jelsma en Dr.J.C.Brandt Corstius over "Nu vrede op aarde" (Het Parool)

" 8

Prof. Dr.H. Kraemer over Kerk en Humanisme (Het Parool) Het Vrije Volk, Het Haags Dagblad, De Leeuwarder Courant en het Utrechts Nieuwsblad).

"

" 8/9

Lezingen over het Humanisme buiten het Humanistisch Verbond

" 9

Ds. Kalf over de vijand op pantoffels (Rijn en Gouwe)

" 9

Ds. Verweijs over Kerk en Humanisme (Rotterdammer)

" 9

Dr. H. Herbers over het Humanisme (Dagblad van Amersfoort)

" 10

Herhaalde leugen.

" 10/11

Humanistisch Protest tegen radio-uitzending. (Haarlems Dagblad)

" 11

Subsidie wel- en wee.

a. Kerkebouw (De Tijd), (N.R.Crt.)

" 11/12/13

b. Subsidies Thuisfront (Trouw), (De Rotterdammer), (Het Vrije Volk), (Het Zeeuws Dagblad).

" 13/14/15

Een mening over Nieuw Guinea (Het Nieuws van de Dag)

" 15

HUMANISTISCH NIEUWS

HUMANISTISCH VERBOND

Top Kader Conferentie.

Op 2 en 3 februari j.l. werd te Nunspeet een Top Kader Conferentie gehouden, waarvan wij hieronder een verslagje laten volgen:

Na de opening door de voorzitter van het Humanistisch Verbond, hield de voorzitter van de gemeenschap Utrecht, Dr. C. van Rijsinge een inleiding over "Taak en mogelijkheden van de gemeenschappen". Na afloop daarvan werd de conferentie in vier secties gesplitst, die ieder een gedeelte van het betoog van Dr. van Rijsinge nader bespraken. De rapporteurs van de secties brachten verslag uit in de volledige conferentie, die met een algemene discussie werd besloten.

Deze conferentie bracht tal van nieuwe gezichtspunten naar voren en betekende een belangrijke steun voor de aanwezigen in hun moeilijke taak het humanisme een levenwekkende kracht te doen worden in de wereld.

Streekdagen.

Het Verbond staat in februari en maart weer in het teken van de streekdagen. In deze maanden worden door het gehele land gewestelijke dagen gehouden. Het onderwerp van bespreking is ditmaal "Laagontwikkelde Gebieden", waarover immers ook al een brochure is verschenen. Wij hopen U in een van de volgende nummers een samenvattend overzicht van deze dagen te kunnen geven.

De cijfers spreken.

Wie weten wil hoe duur het Bestuur en het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond nu precies zijn, kan dat allemaal nauwkeurig naslaan in een klein foldertje "De cijfers spreken", uitgegeven door het Verbond.

Het foldertje bevat natuurlijk ook een opgave van de nieuwe contributieregeling. Begrijpelijk, het geld moet ergens vandaan komen. Voor allen, die weten willen waar hun geld blijft en voor al die geboren rekenaars, die het gewoon leuk vinden om te weten hoe die zaak nou eigenlijk financieel in elkaar zit, is dit geschriftje interessante lectuur.

Congres.

Het Congres van het Humanistisch Verbond zal gehouden worden op 13 en 14 april a.s. te Amsterdam. Nadere bijzonderheden hopen wij U in het volgende nummer te verstrekken.

-o-

HUMANITAS, VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

Resultaat prijsvraag.

De prijsvraag, welke, der traditie getrouw, ook eind 1956 weer is georganiseerd, is een klinkend succes geworden. De opbrengst met meer dan 110.000 inzendingen was groter dan vorige jaren en dat is temeer verheugend, wanneer men bedenkt dat de grote inzamelingen ten bate van de Hongaarse vluchtelingen in dezelfde tijd zijn gehouden.

Weer een bejaarden-sociëteit.

De afdeling Utrecht heeft haar eerste bejaarden-sociëteit geopend in het clubgebouw van de speeltuin aan de Waalstraat. Iedere maandag van 14 tot 16 uur wordt daar nu sociëteit gehouden.

Aanstelling.

De afdeling Den Haag heeft Mevrouw G.A. van Amerongen-Wiardi aangesteld als maatschappelijk werkster voor de gerepatrieerden.

Subsidies.

De gemeente van Den Bosch wees aan Humanitas een subsidie van f.1.000.-- toe voor algemeen maatschappelijk werk.

Breda weigerde een subsidie aan Humanitas ten behoeve van het algemeen maatschappelijk werk.

In Tilburg adviseerden B. en W. eveneens te weigeren, doch op aandrang van de Raad is daar de zaak opnieuw in studie genomen.

-0-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

Congres.

De H.J.G. gaat op 16 en 17 maart haar jaarvergadering houden en is nu dus druk bezig met de voorbereiding. Er moet o.a. een geheel nieuw Hoofdbestuur worden gekozen!

Paaswerkkamp.

De Gemeenschap Deventer organiseert een paaswerkkamp in "Ellichem" te Ellekom met het doel het Kinderhuis van Humanitas aldaar eens flink op te knappen.

-0-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING.

Van de H.J.B. ontvingen wij het volgende verslagje:

Na een korte periode, waarin voornamelijk aan de inwendige versterking aandacht werd geschonken, staat nu uitbreiding van het ledental weer in het middelpunt van de belangstelling. In Leeuwarden en Wageningen werden grote ledenwerf-acties gehouden, die goede resultaten opleverden. De oprichting van een afdeling in Den Haag zal spoedig een feit zijn.

Ook de andere afdelingen zijn actief.

Het winterweekend, dat 5 en 6 januari in Soest plaatsvond, werd weer gekenmerkt door een buitengewoon goede sfeer. Met groot enthousiasme wierpen we ons op de socio-drama's. De geïmproviseerde maskerspellers werden een succes.

Evenals vorig jaar, zullen ook nu drie regionale Paaskampen georganiseerd worden. Verder in de toekomst blikkend, zien we al vrij duidelijk de omtrekken van een landelijk Pinksterkamp en de contouren van de zomerkampen zich aftekenen.

-0-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

Aangezien op het moment waarop de copij voor dit blad moest worden ingezonden, de Kerstvacantie nog maar net voorbij was, heeft de S.V.H.G. ditmaal niets mee te delen.

-0-

/raad

HUMANISTISCH THUISFRONT.

De Gemeente Amsterdam heeft besloten aan de drie organisaties, welke de belangen der militairen behartigen, gezamenlijk een subsidie te verstrekken van f.0.02 per inwoner van Amsterdam. De som zal worden verdeeld op basis van het aantal militaire tehuizen, dat iedere organisatie exploiteert.

Het Humanistisch Thuisfront komt dus ook voor een gedeelte van dit bedrag in aanmerking.

Op uitnodiging van de Redactie van G 3, een uitgave van het Katholiek Vormingscentrum voor militairen, heeft de Heer Lips, Leider van het Vormingscentrum van het Humanistisch Thuisfront een artikel in dit blad geschreven onder de titel: "Meningen van buitenkerkelijken". In dit artikel vertelt de Heer Lips iets over de opvattingen omtrent de figuur van Jezus Christus, zoals deze, naar zijn ervaring in zijn Vormingscentrum, leven onder de buitenkerkelijke militairen.

Het artikel dat veel reacties heeft opgewekt, is verschenen in de 9e aflevering van de 11e jaargang van G 3.

-o-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

Van de H.W.G. ontvingen wij de volgende mededelingen:

H.W.G.-nieuws.

Het januari-nummer van de H.W.G., "Vernieuwing" verscheen met een hoofdartikel over de ontbinding van het communisme van de redacteur K. Timmerman. Verder bevat het een artikel over Nehroe, terwijl de algemeen voorzitter, Dr. G. Stellinga, over godsdienstonderwijs en opvoeding schreef. Dr. B.W. Schaper zette zijn artikelenreeks voort met een beschouwing, getiteld: "Arbeiders en volksontwikkeling".

Dat de inhoud van het blad steeds meer waardering ondervindt, kan blijken uit het feit dat er in het afgelopen jaar bijna evenveel nieuwe lezers geboekt werden als in de twee voorgaande jaren.

De subsidie voor kerkebouw is een onderwerp, dat tal van afdelingen der H.W.G. in dit seizoen bespreken. In Groningen werd er een gewestelijke bijeenkomst aan gewijd, waar W. Mensink dit actuele onderwerp inleidde. Den Haag deed dit eveneens en wel samen met de andere werkgemeenschappen. Hier waren inleiders de kamerleden C. ten Hagen en N. Stufkens en wethouder H. van Es. Van de vele andere bijeenkomsten noemen wij nog een in Haarlem, waar P.C. Faber sprak over het socialisme voor buitenkerkelijken, een familieavond in Leiden, geheel verzorgd door eigen krachten, terwijl de afdeling Dordrecht een conferentie hield over de besteding van de vrije tijd met Drs. P. Toenes en Paul de Vries als inleiders.

Leeuwarden belegde in samenwerking met K.W.G. en P.C.W.G. een bijeenkomst met een demonstratief karakter.

Door de oprichting ener afdeling Halfweg-Zwanenburg is het ledental der H.W.G. intussen gestegen tot over de 4000. Secretaris is de Heer F. Kugel, Plantsoenlaan 1, Zwanenburg.

-o-

HUMANISTISCHE STICHTING MENS EN WERELD.

Deze stichting, die het overkoepelend orgaan is van alle Humanistische organisaties, houdt op zaterdag 16 maart a.s. een conferentie voor verschillende kaderleden uit de diverse Humanistische organisaties. De conferentie wordt te Amsterdam gehouden met als onderwerp: "De betekenis van het sociologisch onderzoek voor de Humanistische Beweging".

Inleiders zullen zijn Prof. Dr.T.T. ten Have en Drs. E.V.W. Vercrijsse.

-o-

STICHTING BUREAUX VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIKHEDEN.

Wij laten hieronder volgen een lijst van adressen en spreekuren van de bureaux, welke door bovenstaande Stichting in het leven zijn geroepen.

BUREAUX VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIKHEDEN.

Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden te Amsterdam:

Hemonystraat 18-I,
tel. 71.24.46,

spreekuren: maandagmiddag 1.30 uur - 2.30 uur,
donderdagavond 7.30 uur - 8.30 uur.

Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden te Haarlem:

Duvenvoordestraat 62,
tel. 02500-19.034,

spreekuur: woensdagavond 8.00 uur - 9.00 uur.

Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden te Utrecht:

Oude Gracht 152,
tel. 030-29.563,

spreekuur: dinsdagavond 7.00 uur - 8.00 uur.

Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden te Eindhoven:

Anna Paulownastraat 1,
tel. 04900-61.102,

spreekuren: 1e en 3e dinsdag van de maand van 7.30 uur - 8.30 uur,
2e en 4e woensdag van de maand " 2.00 uur - 3.00 uur.

-0-

RADIOLEZINGEN IN JANUARI EN FEBRUARI.

Voor de Vara zijn in januari en februari 1957 de volgende lezingen gehouden:

27 januari:	D. Heroma-Meilink	over:	"De smalle brug".
3 februari:	Dr.J.P. van Praag	over:	"Beest met geest".
10 februari:	Prof. Dr. D. Loenen	over:	"De techniek en de mens". (enige oud-Griekse oordeelvellingen).
17 februari:	Dr.J.C. Brandt Corstius	over:	"Drijfzand, niets dan drijfzand".
24 februari:	P. Spigt	over:	"Wij spelen "mensen".

-0-

HUMANISTISCHE LITERATUUR.

Verschenen is het december-nummer van Rekenschap, het driemaandelijks tijdschrift voor wetenschap en cultuur van de Humanistische Stichting Socrates:

Inhoud:

J.W. Schulte Nordholt :	November 1956 (Gedicht).
V.W.D. Schenk :	Over het ontstaan van de liefde.
H.B.J. Waslander :	Humanisme als grondslag voor politieke keuze.
J.P. van Praag :	Wereldbeschouwing en levensovertuiging.
Libbe van der Wal :	Bijdragers tot vorming.
Uit andere hoek :	(Prof. M.A. Beek).
Internationale kroniek:	(B.W. Schaper).

-0-

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST.

NEWS AND NOTES

dec. 1956

dec. 1956

dec. 1956

jan. 1957

Hector Hawton, J.B. Coates,

H.J. Blackham, Donald Ford

and Archibald Robertson.

The New Look in Rationalism
"Reason in Action".

G.I. Bennet

The Qualities of the Heart.

Virginia Flemming

The Generation of Two World Wars.

Professor T.H. Pear, M.A.

The Limitations of Rational Thinking.

H.J. Blackham

Can we afford Equality?

G.I. Bennet

HADRIAN

THE MONTHLY RECORD

jan. 1957

jan. 1957

jan. 1957

THE RATIONALIST (Australia)

sept.-oct. 1956

R.A. Ridley

Anti-Semitism and Religion.

GEISTESFREIHEIT

dec. 1956

dec. 1956

dec. 1956

jan. 1957

Dr. Wilhelm Bonnesz

Weihnachtsbaum, Tannenbaum,
Christbaum.

Professor Dr. Borchardt

Ethische Lebensführung und Glauben

Professor Dr. G.v. Frankenberg

Gibt es Wunder?

Dr. H. Schlötermann

Der Gottesglaube und seine Begründung.

FREIDENKER

nov. 1956

dec. 1956

H.

Mystik der Weltgeschichte.

Dr. Hans Titze

Zur Frage der Entstehung des Lebens.

L'ACTION LAÏQUE

dec. 1956

jan. 1957

Rodolfo Llopis

Il y a 20 ans Federico Garcia Lorca
mourait assassiné.

Ferdinand Alquié

Les Philosophes devant l'Histoire.

VAN ALLE KANTEN.

Reportages enz.

Het Haarlems Dagblad van 10 januari 1957 geeft een aardige reportage van het werk van de Humanistische Jongeren Gemeenschap in Haarlem.

Het Parool van 24 december 1956 geeft onder de titel: Nu vrede op aarde? de visie van een protestant, een humanist en een katholiek op Kerstmis 1956. Voor de protestanten is Prof. Dr. J. de Graaf aan het woord, voor de katholieken Pater Jelsma en voor de humanisten Dr. J. C. Brandt Corstius.

Prof. Dr. H. Kraemer heeft destijds een boek geschreven over Kerk en Humanisme. Dat boek is uitverkocht. Op verzoek van het Hervormde Vormingscentrum heeft Prof. Kraemer dit boek herschreven. Het is thans opnieuw verschenen.

Zeer veel dagbladen hebben van deze gebeurtenis melding gemaakt, o.a. Het Parool van 25 januari 1957, Het vrije Volk van 29 januari, Het Haags Dagblad van 10 januari, De Leeuwarder Courant van 18 december 1956 en Het Nieuw Utrechts Dagblad van 11 januari 1957.

Het stukje uit Het Vrije Volk nemen wij hieronder voor U over:

'Christen en humanist, praat met elkaar, het kan en het moet'.

"Ik heb mijn best gedaan om fair te zijn," schrijft Prof. Dr. H. Kraemer in een pas uitgekomen boek KERK EN HUMANISME. Wat hij ons daarin laat lezen, bewijst dat hij dit streven ten volle trouw is gebleven.

Op faire en tegelijk scherpe, indringende wijze heeft hij, als overtuigd christen sprekend, een beschrijving geleverd van de burchten (soms ivoren torens) van die twee grote groeperingen in Nederland, christenen en humanisten, en van het veld daartussen waarop zij af en toe met elkaar slaags raken.

Maar nog lang niet vaak genoeg slaags raken.

Dáárom juist heeft Prof. Kraemer over dit actuele thema geschreven, zo vertelt hij zelf: om een bijdrage te leveren tot een intensief gesprek en een voortdurend contact.

Prof. Kraemer weet het veelomvattend gegeven van de ontmoeting van twee werelden, die samen aan Europa zijn gelaatsuitdrukking gegeven hebben, zó actueel te maken, dat iedere denkende Nederlander deze lectruur geboeid tot zich zal nemen, in welke verzuiling hij ook zit.

Al in 1945 lanceerde de professor een geschrift over dezelfde zaak, maar hij heeft dit nu bijgewerkt en aangevuld.

Hoe beide geestelijke grootheden elkaar moeten zien en wanneer hun wegen zich per se moeten scheiden, dat wordt in dit honderdtal bladzijden heel duidelijk gezegd.

Goede start.

Als het in de toekomst werkelijk tot een eerlijker en intensiever samentreffen op hoog niveau zou komen, dan zou men alleen al in deze uitgave van het Boekencentrum veel gesprekstof kunnen vinden.

De humanisten zelf zijn er gelukkig mee; in "Mens en Wereld" (van het Humanistisch Verbond) is al openlijk gezegd, "dat deze publicatie de allerbeste is die in de tien jaar van het bestaan van het Verbond van kerkelijke zijde is geschreven".

De kerk mag het een en ander ter harte nemen van wat haar wordt toegevoegd: zoals: "in zoverre de empirische kerk een vaak wereldvreemd en levensverdorrend godsdiensttype te zien geeft, heeft zij menigmaal het protest van het humanisme rechtmatig wakker geroepen".

Aan het adres van het humanisme klinkt het: "zijn bekwame penvoerders betrekken uit een onbedoeld laatdunkend dogmatisme noch de openbaringsvraag noch de Godsvraag serieus in hun gepeinzen".

Er zijn zijns inziens humanisten die meer weet hebben van de christelijke naastenliefde dan vele christenen zelf; en er zijn humanisten die hun ressentiment tegen wat zij christendom noemen kritischer moeten durven bezien.

Nog een paar grepen uit prof. Kraemers beschouwingen:

De van de mens uit onherstelbare breuk tussen hem en God wordt door het humanisme voorbijgezien; Gods wijsheid heeft een geheel e i g e n dimensie.

In sommige christelijke kringen tobt men te veel in een zielige bevangenheid over vragen als sport op zondag e.d.; het humanisme is een oproep aan de christenen om hun standpunt vrij van alle afweerremmingen door te denken.

Als het gaat om steun van de staat in dienst aan de maatschappij hebben humanisten het recht, op volkomen gelijke voet met de kerken behandeld te worden.

Pseudo-kerk?

Bouwt gij met vele acties toch niet mee aan een verdere verzuiling van ons volk?

Gaat de ontwikkeling tóch inderdaad in de richting van een pseudo-kerk?

Zijt ge niet te naïef in Uw argumentatie over diepgaande zaken? Klinkt het niet vaak alsof Uw toon de Nederlandse toon is?

Tenslotte: Prof. Kraemer spreekt het vermoeden uit dat er een gigantische ontmoeting tussen beide bewegingen op komst is. Een samenspreken nu is mogelijk en geboden, luidt een van zijn slotconclusies.

-0-

Lezingen over het humanisme, georganiseerd buiten het Humanistisch Verbond.

Ds. Kalf heeft zijn lezing over de vijand op pantoffels ditmaal te Waddinxveen gehouden. Rijn en Gouwe van 19 januari gaf er het volgende verslagje van:

In zijn rede ging hij zeer uitvoerig in op het humanisme. Hij gaf een uiteenzetting van de doelstellingen en de grondslagen van het humanisme, zoals zich dat in ons land openbaart in het Humanistisch Verbond en wees op de grote aantrekkingskracht welke het humanisme op vele mensen uitoefent.

Hij toonde zich een fel bestrijder van het humanisme en zette uiteen waarom men, zeker als christen, niet met dit streven kan meegaan. Het verderfelijke is, zo zei hij, dat men dit gevaar niet onderkent. Vandaar dat hij het wilde betitelen als "de vijand op pantoffels".

-0-

De Ned. Herv. Mannenvereniging te Alblasterdam had in januari als spreker Ds. Verweij uit Sliedrecht over Kerk en Humanisme. Wij laten hier het verslag van deze lezing volgen, zoals wij dit aantreffen in de Rotterdammer van 23 januari.

Spreker wees erop, dat het humanisme, dat op de Nederlandse geest en de cultuur in het algemeen een grote invloed had, historisch gezien zijn oorsprong vond in het oude Griekenland, waarbij het ging om de mens op zijn hoogst. Een humanist is een wereldburger, die het menselijke vooral ziet in het persé vrije. Door de studie der oude Griekse geschriften zetten de humanistische geleerden zich meer en meer tegen de cultuur van de kerk af. Men stelde de verstandelijke mens in het middelpunt. Uit humanisme ontwikkelde zich "verlichting" en "liberalisme". In deze tijd is het humanisme belichaamd in de Unesco.

Uit het oogpunt van vrijheid de Christelijke school toelatende, acht het niettemin Bijbels onderwijs een verderf. Al is er wat de menselijkheid aangaat veel in het humanisme te waarderen, gaat het om de mens, dan komt de kerk met het humanisme in strijd, waar het de verdorvenheid van de mens ontkent. Het wil van geen zondekennis weten. Het werpt zich op als een kerk voor de buitenkerkelijken. Het humanisme, dat sterk tegen de verzuiling fulmineert, wil nu zelf een zuil zijn. De kerk mag de vrijheid van Christus niet verruilen voor de vrijheid van de mens.

Op dit onderwerp volgde een levendige bespreking, waarna Ds. Verweij met dankgebed sloot.

-0-

Voor de Volksuniversiteit te Amersfoort sprak Dr. H. Herbers over het Humanisme. Wij geven hier het verslag van deze lezing weer, dat wij aantreffen in het Dagblad van Amersfoort van 1 februari 1957.

Voor de Volksuniversiteit sprak donderdagavond in het Oranje Hotel Dr. Herbers over het Humanisme. Volgens Dr. Herbers, die gezamenlijk met Kees Boeke deel heeft uitgemaakt van het anti-militairistische Verbond, is het humanisme een wereldbeschouwing geworden. De Grieken stelden zich het eerst boven de wetten van God. Reeds voor de christelijke jaartelling kwamen zij tot de overtuiging, dat niet God de mensen, maar de mensen hun goden hebben gemaakt naar hun gelijkenis.

Volgens Dr. Herbers heeft het humanisme in de renaissance hoogtij gevierd. Zelfs Jeanne d'Arc noemde hij een humaniste, door haar antwoord aan een bisschop, die haar op een dwaling attent maakte: "Ik kan toch met geen andere middelen denken, dan met mijn eigen verstand," zei zij.

Tenslotte zei Dr. Herbers, dat het christendom ook in ons land, in vele gebieden niet meer bestaat, waarover de humanisten zich niet verheugen, want zij zijn wars van ieder nihilisme.

-o-

Herhaalde leugen.

Het Humanistisch Verbond is vooral door grote giften van de P.v.d.A., het N.V.V. en Het Vrije Volk op gang gebracht. Dat is weliswaar volkomen uit de lucht gegrepen, maar het heeft in het weekblad van de K.V.P. "De Opmars" gestaan.

Het orgaan van het Humanistisch Verbond heeft geantwoord, dat dit Verbond nooit één cent van deze instellingen heeft ontvangen en nu is "De Opmars" dan met bewijzen voor de dag gekomen. De Centrale Arbeidersverzekeringsbank heeft, blijkens haar jaarverslagen, o.a. de stichting "Humanitas" en de geestelijke verzorging van DUW-arbeiders door het Humanistisch Verbond gesubsidieerd. Het werk van Humanitas is gesteund door P.v.d.A., N.V.V. en Het Vrije Volk, hetgeen in de brochure "Humanitas 1945 - 1955" te vinden is.

Nu is de Centrale een zelfstandige verzekeringsbank, die uit haar winst uitkeringen doet aan organen van de socialistische en de vakbeweging en aan andere sociale en culturele activiteiten. Welke die andere zijn daar heeft noch de P.v.d.A. noch het N.V.V. iets over te zeggen. En de stichting Humanitas is een onafhankelijke vereniging voor maatschappelijk werk, die zich het lot aantrekt van mensen in nood, die niet door de kerken of door verenigingen op kerkelijke grondslag worden bereikt. Zij is geen instelling of afdeling van het Humanistisch Verbond.

Steun aan Humanitas komt voor geen rode cent ten goede aan het Humanistisch Verbond, noch direct noch indirect, eenvoudig omdat die twee niets met elkaar te maken hebben. Zodat de bewering van "De Opmars" dat het Humanistisch Verbond vooral door grote giften van de P.v.d.A. en Het Vrije Volk op gang is gebracht, een grove leugen is en blijft, hoe vaak zij ook wordt herhaald.

Hierop is nog een ingezonden stuk gekomen van de Alg.secr.penningmeester van de P.v.d.A. Dit stuk werd opgenomen in Het Vrije Volk van 24 januari 1957 en luidt als volgt:

Onjuist.

In Het Vrije Volk van donderdag 17 januari jl. is onder het opschrift "Herhaalde leugen" aandacht besteed aan hetgeen het K.V.P.-weekblad "De Opmars" beweerde over de grote giften van de P.v.d.A. die het Humanistisch Verbond mede op gang zouden hebben gebracht. De volstreckte onjuistheid van dit bericht werd in "Het Vrije Volk" reeds aangetoond.

In Uw artikel staat verder: "Het werk van Humanitas is gesteund door P.v.d.A., N.V.V. en Het Vrije Volk, hetgeen in de brochure "Humanitas 1945 - 1955" te vinden is."

Wat de Partij van de Arbeid betreft kan ik alleen maar mededelen, dat deze mededeling onjuist is. Waarschijnlijk is dit gebaseerd op de volgende passage uit genoemde brochure:

"Maar wel is het zo, dat de morele en financiële steun, die "Humanitas" in de aanvang zo bitter nodig had (en nu het werk van alle kanten op de vereniging blijft aanstormen bitter nodig heeft) van de zijde van de Partij van de Arbeid, van het N.V.V., van Het Vrije Volk kwam: daar woonden nu eenmaal velen van hen, die verlangend naar een opvulling van het ontstane hiaat uitzagen".

Waarschijnlijk is hier bedoeld te zeggen, dat de leden van de P.v.d.A. morele en financiële steun gaven. De Partij van de Arbeid als zodanig heeft nimmer deze steun verleend. Zelfs als, naar ik meen ten onrechte, Humanitas met Humanistisch Verbond vereenzelvigd wordt, geldt dat ook niet langs deze weg dat Humanitas ooit geld uit de kas van de P.v.d.A. beschikbaar werd gesteld.

Frits Albrecht,
Alg.secr.-penningmeester
P.v.d.A.

(Wij hebben inderdaad de brochure van Humanitas geciteerd. Uit het bovenstaande blijkt, dat wat de P.v.d.A. betreft, niet alleen van steun aan het Humanistisch Verbond, maar zelfs aan de van dit Verbond geheel onafhankelijke vereniging voor maatschappelijk werk "Humanitas" nooit sprake is geweest. Red HVV).

-0-

Humanistisch protest tegen radio-uitzending.

Het Haarlems Dagblad schrijft:

De gemeenschap Zandvoort van het Humanistisch Verbond heeft de volgende motie gepubliceerd, waarin zij protesteert tegen radio-uitzendingen als "Dit is Uw leven" door de Vara. De gemeenschap meent, dat bij dergelijke uitzendingen de menselijke waardigheid wordt opgeofferd aan de sensationehonger van het publiek. Zij heeft op haar deze week gehouden huishoudelijke vergadering besloten aan dit protest zoveel mogelijk publiciteit te geven.

-0-

Subsidie wel- en wee.

De drie werkgemeenschappen in de P.v.d.A. te Den Haag hebben een discussie georganiseerd over de Haagse gemeentelijke bijdrage-regeling voor kerkebouw. Het verslag van deze discussie nemen wij voor U over uit De Tijd van 25 januari 1957.

Overheidssteun voor gebouwen van humanisten?

Een humanist, een protestant en een katholiek, allen leden van de P.v.d.A., hebben gisteravond op een door de Haagse afdelingen van de drie werkgemeenschappen in de P.v.d.A. georganiseerde bijeenkomst in Amicitia in Den Haag hun mening gegeven over de pas tot stand gekomen Haagse gemeentelijke bijdrageregeling voor kerkebouw.

Daarbij werd door de katholiek Mr. C. ten Hagen, lid van de Tweede Kamer en van de gemeenteraad van Nijmegen, de vraag opgeworpen, of het Humanistisch Verbond, zou het aanspraak willen maken op een bijdrage van de overheid ten behoeve van het oprichten van bepaalde gebouwen, in een uitzonderingspositie moet worden geplaatst. Hij scheen geneigd die vraag ontkennend te willen beantwoorden. Tevoren had hij betoogd dat de bijdrage-regeling voor de kerkebouw eigenlijk gezien moet worden als een subsidiëring van het bouwen en niet als een steun aan de kerkgenootschappen.

Dr. J.P. van Praag, voorzitter van het Humanistisch Verbond, pleitte voor een gelijke behandeling van kerkgenootschappen en van andere genootschappen op geestelijke grondslag, wanneer ook voor deze laatste van een zekere noodtoestand zou kunnen worden gesproken. De noodtoestand waarin de na-oorlogse kerkebouw verkeert gold bij het totstandkomen van de bijdrage-regeling als een voornaam argument.

De heer van Praag zag als een technische moeilijkheid de verwezenlijking van de gelijkgerechtigdheid. De Rijksoverheid zou wellicht deze moeilijkheid kunnen overwinnen.

De heer N. Stufkens, lid van de Tweede Kamer, vond dat er geen discriminatie mag bestaan tussen de verschillende kerkgenootschappen wat betreft de houding van de overheid ten opzichte van de bijdragen aan de kerkebouw. Wanneer gevraagd wordt om een bijdrage, moet de overheid positief antwoorden.

Subsidie kerkebouw in Haagse gemeenteraad.

De discussie in de gemeenteraad over hetzelfde onderwerp vonden wij weergegeven in de N.R. Crt. van 18 december 1956.

Het voorstel werd uiteindelijk met 27 tegen 12 stemmen aanvaard.

Hoewel men het er over eens was, dat overheid en kerk gescheiden dienen te blijven, dreigden verscheidene sprekers deze scheiding tijdens de discussie uit het oog te verliezen, een gevaar, waarop Mr. De Lint met nadruk wees. Het verzoek van het Humanistisch Verbond om, wat de bijdragen in bouwkosten betreft, gelijkgesteld te worden met de erkende kerkgenootschappen, vond in de confessionele fracties geen gehoor.

De a.r. Smitskamp, die het debat met het uitspreken van zijn grote waardering voor het voorstel opende, wenste het Humanistisch Verbond niet op één lijn te stellen met de kerk en zag het Verbond ook niet als vertegenwoordiger van het niet-kerkelijke volksdeel. Mr. de Lint (c.h.) bepleitte de neutraliteit van de overheid ten opzichte van de "waarheidsvraag" en sloot zich bij de heer Smitskamp aan.

Socialisten verdeeld.

De socialistische fractie bleek evenals de liberale, verdeeld. Namens de voorstanders van het voorstel voerde Dr. Tobi het woord. Hij wierp zich op de bres voor de geestelijke stromingen, die niet als kerkgenootschap worden erkend, en gaf de wens te kennen ook deze groeperingen voor de gemeentelijke bijdrage in aanmerking te laten komen.

Een positief christelijk geluid, maar wat inhoud betreft sterk verschillend van dat van de heren Smitskamp en De Lint, liet de heer W.A. Rensen horen, die uit naam van de tegen het voorstel gekante socialisten sprak.

De woordvoerder van de a.r. had de raad trachten te overtuigen van de waarde en de gunstige resultaten van de "offerbereidheid" der kerkleden. De heer Rensen daarentegen dacht daar volkomen anders over, wistte het aan een gebrek aan innerlijke kracht, wanneer de kerk de hulp van de overheid inriep en zette uiteen, waarom de kerk zich niet "als een vereniging of culturele instelling mag laten behandelen". Met een aantal partijgenoten verklaarde de heer Rensen zich tegen het voorstel.

In een zeer wijdlopieg betoog maakte de heer Vugts (kath.v.) duidelijk waarom zijn fractie het voorstel toejuichte, maar er niet toe bereid was het verzoek van het Humanistisch Verbond in te willigen. Hij was van mening, dat het voorstel slechts gebouwen voor erediensten beoogde, hetgeen dus in strijd is met het karakter van het H.V.

De heer Nieuwkerke (lib.) noemde drie punten, waarom de meerderheid van de liberale fractie tegen aanvaarding van het voorstel was, en wel: 1. Omdat het een doorkruising betekende van de in de Grondwet verankerde scheiding tussen Kerk en Staat; 2. omdat het gevolg zou zijn, dat buitenkerkelijken als het ware kerkbelasting moeten betalen en 3. omdat, gezien de vele kerkgenootschappen zonder kerkgebouw, het aantal zitplaatsen geen maatstaf kan zijn voor de behoefte aan kerkruimte.

Als laatste van de raadsleden voerde de communist Van Praag het woord. Hij erkende weliswaar de historisch gegroeide plaats, die de kerk in de samenleving inneemt, maar meende het college er wel op te moeten wijzen, dat een derde deel van de Haagse bevolking geen binding met de kerk meer heeft. De heer Van Praag schaarde zich achter het adres van het Humanistisch Verbond, maakte bezwaar tegen het feit, dat de overheid bepaalde groeperingen bevoorrecht boven andere en verklaarde zich dan ook tegen het voorstel.

De wethouder.

In zijn goed gefundeerde antwoord merkte de wethouder van wederopbouw, Ir. Van Lissa Nessel, op dat het verzoek van Interkerkelijk Overleg als uitgangspunt voor het voorstel had gediend. Hij legde voorts de nadruk op het feit, dat niet de wethouder van sociale zaken, maar die van wederopbouw dit voorstel verdedigde, m.a.w. dat men het probleem in de eerste plaats planologisch moest zien.

Dat B. en W. bereid zijn in voorkomende gevallen ook niet-kerkelijke genootschappen ter wille te zijn, maar dat de raad deze toezegging los van het verzoek van het Humanistisch Verbond moest zien.

Nadat men in tweede instantie nog eens breedvoerig over het voorstel gesproken had, ging men, na overneming van een amendement van de heer Smitskamp (a.r.), waarin als voorwaarde gesteld wordt, dat de kerkgenootschappen, die gemeentelijke steun hebben ontvangen, die terugbetalen, wanneer rijk of provincie tot subsidiëring mocht overgaan, tot stemming over met het hierboven genoemde resultaat.

Subsidies Thuisfront.

Bloemendaal wijst subsidie af. Trouw van 22 december 1956 meldt hierover:

De gemeenteraad van Bloemendaal heeft in de raadsvergadering van donderdagmiddag de rest van het appeltje geschild, dat B. en W. met het in de begroting opnemen van een subsidie aan het Humanistisch Thuisfront op de groene tafel hadden gelegd. Men zal zich herinneren, dat bij een stemming over dit voorstel de stemmen staakten. Daarom werd het nu weer behandeld.

Het uitgangspunt in de debatten vormde evenals de vorige maal de bedenkelijke opvattingen over de huwelijksmoraal, die in toonaangevende kringen van de Humanistische Jongerenorganisatie schijnen te heersen. De P.v.d. A.-raadsleden bestreden de opvatting van dat deel van de raad, dat meende dat dit droevige verschijnsel een symptoom van de humanistische levensbeschouwing is. Zij verklaarden dat iedere gevormde humanist dit door enige tientallen jongeren naar voren gebrachte standpunt verontwaardigd afwijst. Daarbij deed het raadslid Mr. Vliegen (arb.) een aanval op wethouder Hijzeler (prot.chr.) als zou deze bij zijn citaten tijdens de vorige vergadering de halve waarheid hebben verteld.

De heer De Jong Schouwenburg (prot.chr.) vertolkte tenslotte het gevoel van zijn fractie, van drie leden van de K.V.P. en van twee van de V.V.D. Hij merkte op dat het duidelijk uitgesproken anti-christelijk principe van het Humanistisch Verbond inhoudt, dat geen enkele instelling op dezelfde grondslagen een subsidie van de overheid kan ontvangen. De raad stemde het voorstel van B. en W. af met 8 tegen 7 stemmen.

Tevoren had de Gemeenschap Haarlem van het Humanistisch Verbond nog een brief gestuurd aan de leden van de Bloemendaalse raad, waarover het Haarlems Dagblad het volgende meedeelt:

Daarin wordt opgemerkt, dat raadsleden bezwaren tegen de militaire tehuizen hebben geuit, welke bezwaren gegrond zijn op het feit, dat de Humanistische Jongerengemeenschap een afkeurenswaardige wijziging in een kampreglement zou hebben gebracht. "Voor deze beslissing van enkele tientallen jongemensen kan men toch bezwaarlijk de meer dan twintigduizend leden van het Humanistisch Verbond en Humanitas verantwoordelijk stellen. Het ontgaat ons overigens, wat deze beslissing te maken zou hebben met de vraag, of men al dan niet steun zal verlenen aan Militaire Tehuizen", aldus de brief.

Het bestuur van de Haarlemse gemeenschap vervolgt: "Overigens zal het U interesseren te vernemen, dat de Humanistische Jongerengemeenschap onder invloed van het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond op haar besluit is teruggekomen. Inmiddels zijn echter kennelijk door buitenstaanders aan het incident ten onrechte bepaalde conclusies ontleend ten aanzien van de huwelijksmoraal van de humanisten in ons land, i.c. de stellingneming van het Humanistisch Verbond ten deze". Het bestuur heeft het vertrouwen, dat bij de Bloemendaalse raadsleden met deze inlichtingen een verkeerde indruk is weggenomen.

Provinciale Subsidie voor Militaire Tehuizen.

De Rotterdammer van 17 januari 1957 meldt:

Tijdens de gistermiddag gehouden voortgezette begrotingsdebatten in de Zuid-Hollandse provinciale staten heeft men uitvoerig gedebatteerd over het voorstel van het college van Ged. Staten om de militaire tehuizen en vormingscentra te subsidiëren. Het voorstel zelf werd uiteindelijk met 54 - 5 stemmen aanvaard. Tegen stemden de S.G.P.-leden Vlasblom en Van Rossum, verder de C.H.-leden S.H. van Eijbergen en A. In 't Veld en het a.r.-statenlid Dr. P.G. Knibbe.

De heer L. Krol, die dit debat opende, vroeg zich af of de tehuizen van het Humanistisch Thuisfront wel inderdaad militaire tehuizen zijn. In Den Haag was nl. gebleken, dat men hier niet van een militair tehuis kon spreken. Principieel afwijzend tegen het voorstel van Ged. Staten om ook het Humanistisch Thuisfront in de subsidiëring te betrekken stond de heer Vlasblom (S.G.P.). De heer Wilschut (a.r.) was enigszins verwonderd, dat zij, die altijd bezwaren maken tegen wat men dan noemt de verzuiling van ons volk, thans zelf eigen militaire tehuizen - van het Humanistisch Thuisfront - stichten. Ter wille van het vrijheidsbeginsel wilde de a.r. woordvoerder het voorstel van Ged. Staten aanvaarden. "Wanneer de overheid één bepaalde geestesrichting wil steunen, leidt dit tot de grofste geestesdwang", aldus de heer Wilschut.

Gedeputeerde Dr. A. van Praag was van oordeel, dat er een aantal voorwaarden moeten zijn, waaraan de te subsidiëren militaire tehuizen redelijkerwijze moeten voldoen. Als één der voormannen van het Humanistisch Verbond was hij het uiteraard niet eens met de heren Vlasblom en Wilschut.

Het voorstel werd tenslotte met 54 tegen 5 stemmen aanvaard.

Oss weigert subsidie aan het Thuisfront.

Het Vrije Volk te Eindhoven dd. 29 december 1956 schrijft:

Bij de subsidieaanvragen, die ook op deze laatste vergadering in 1956 van de Osse raad op de agenda prijkten, stond er een van de stichting Militaire Tehuizen van het Humanistisch Thuisfront.

Het was het enige subsidieverzoek op deze agenda waarbij B. en W. in hun pre-advies weigering voorstelden. De heer Prinsen Geerligts (arb.) stelde voor aan de r.k.-raadsleden om dit punt nog eens nader te bekijken. De heer Dupont (K.V.P.) antwoordde hierop, dat zijn fractie geen reden zag om haar mening te herzien.

De heer Gijssen (arb.) was het met deze motivering niet eens. Zijn mening was, dat gemeentelijke subsidies bijdragen waren van de gehele bevolking. Ook de mening van de centrale overheid blijkt in dit opzicht toch wel een heel andere dan die van de k.v.p.-raadsfractie in Oss.

Het gaat, aldus spreker, niet aan om subsidie te weigeren alleen op grond van het feit, dat de betreffende organisatie niet tot de eigen richting behoort. Omdat de heer Gijssen erop stond, dat zijn voorstel in stemming werd gebracht, volgde deze ook. Het voorstel werd met 4 voor en 13 stemmen tegen verworpen.

Hiervóór had men het laatste deel van de gemeentebegroting afgedaan, hetgeen een vlot verloop had. Ook een aantal grondaankopen in het plan-Docfa-park in het industrieterrein ging vlot onder de hamer door.

Met de grootte van de toegekende subsidie voor het Oranje-Comité konden de heren Van Mill, De Leeuw, Maseland, allen KVP, en Prinsen Geerligts (arb.) zich niet verenigen. Toen zij niet met de toelichting van wethouder Mutsaerts tot overeenstemming konden komen, werd op voorstel van de voorzitter, burgemeester Delen, besloten dit punt van de agenda terug te nemen ter nadere bespreking.

Ook Tholen weigert steun aan Thuisfront.

Het Zeeuws Dagblad van 22 december 1956 deelt mede:

Tijdens de vergadering ontstond zich een principiële strijd over de mogelijkheid tot subsidieverlening aan het Humanistisch Thuisfront, daardoor de kwestie aansnijpend van het al dan niet gelijkstellen van dit

thuisfront met het P.I.T. en het Kath. Thuisfront.

"Mijn principe laat niet toe subsidie te verlenen aan het Humanistisch Thuisfront", aldus bestreed wethouder Jansen (a.r.) de heren Berrevoets (Gem.Bel.), Van de Sande (Gem.Bel.) en Gelderblom (c.h.). Deze drie raadsleden hadden bij de behandeling van deze aanvraag gewezen op het spreekwoord: "Gelijke monniken, gelijke kappen". De andere raadsleden stonden achter de a.r.-vertegenwoordiger, hetgeen het besluit van de raad uitwees.

De heer Berrevoets liet zich echter niet ontmoedigen. Even later bracht hij een voorstel ter tafel om aan R.K. en Protestantse instellingen dan óók geen subsidie te verlenen. Maar ook hier leed hij de nederlaag: geen der heren steunden zijn voorstel.

-o-

Een mening over Nieuw-Guinea.

Het Nieuws van de Dag van 10 januari 1957 schrijft:

Een mening.

De oproep van de Hervormde Synode inzake Nieuw-Guinea heeft in het parlement dan toch weerklank gevonden. In de protestants-christelijke partijen moge men er dan geen goed woord voor over hebben gehad, de voorzitter van de Eerste Kamerfractie van de P.v.d.A., Mr. Dr. J. In 't Veld, was er vol lof over.

Het feit, dat juist de voorzitter van Humanitas (Ver. voor Maatschappelijk Werk op Humanistische Grondslag) het zo eens is met de Hervormde Synode laat de conclusie toe dat de opvatting van dit kerkelijk lichaam vooral in het politieke vlak ligt en weinig principieel-godsdienstig is.

De oproep der Synode is op deze wijze geworden tot e e n mening naast andere meningen; niets minder, maar ook niets meer.

=====